

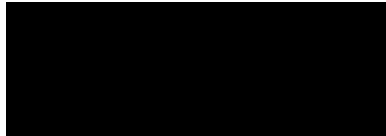

ASIA Luonnonsuojelulain 74 §:n rauhoitussäännöksistä poikkeaminen
valkolehdokin osalta

VIREILLETULO 15.09.2025

HAKIJA Tuike Finland Oy
Ensontie 1
19420 Hamina

YHTEYSHENKILÖ

HAKEMUS Tuike Finland Oy hakee luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeuslupaa siirtää rakentamisen tieltä valkolehdokin (*Platanthera bifolia*) esiintymät Haminan Summan palvelinkeskusalueelta lajille soveltuvaan elinympäristöön. Lisäksi hakija hakee poikkeuslupaa hävittää lajin yksilöt, joita ei ole havaittu esimerkiksi sen takia, etteivät ne ole kukkineet selvitysvuonna tai toteutettavan siirron ajankohtana. Poikkeusta haetaan Tuike Finland Oy:n omistamille alueille, jotka mahdollistavat palvelinkeskustoiminnan sekä niitä tukevat toiminnot.

Lupahakemuksen mukaista poikkeusta haetaan hakijan omistamalle kiinteistöille 75-406-57-1, 75-406-56-6, 75-406-57-7, 75-406-2-322, 75-406-2-236, 75-406-56-6. Tuike Finland Oy on solminut Haminan kaupungin kanssa kiinteistökaupat, joiden myötä hakija omistaa lupahakemuksen mukaiset alueet. Kiinteistötoimituksen jälkeen kiinteistönumerot tulevat muuttumaan.

Palvelinkeskusalueen seuraavien vaiheiden maanmuokkaustöiden on suunniteltu alkavan Savilahdenvuoren alueella talven 2025–2026 aikana. Hankealueella Savilahdenvuoren alueella on tavattu Rambollin vuonna 2020 toteuttamassa luontoselvityksessä kaksi valkolehdokin yksilöä. Syväsataman ja Hillon kaupunginosien asemakaavassa Savilahdenvuoren itäpuolelle on merkitty luo-3 alue, jolla on merkitty vuonna 2020 havaitun valkolehdokin esiintymä kaava-alueella. Kaavamääräyksissä on esitettyä, että esiintymä tulee säilyttää, mikäli se on mahdollista. Vuonna 2025 Faunatica toteutti palvelinkeskuksen

13.10.2025

laajennusalueella luontoselvityksen, jossa se ei tavannut Savilahdenvuoren alueella yhtään valkolehdokin yksilöä, mutta muulta selvitysalueelta tehtiin useita lajin havaintoja. Maanmuokkaustöiden myötä Savilahdenvuoren alueen mahdollisesti jäljellä olevat, mutta selvitysvuonna 2025 havaitsematta jääneet valkolehdokin yksilöt häviävät. Savilahdenvuoren alueelta esitetään kaikkien yksilöiden hävittämistä, sillä vuoden 2025 selvityksessä yksiöiden versoja ei pystytty paikantamaan ja on epäselvää, onko yksilöitä alueella enää olemassa.

Faunatica Oy toteutti vuoden 2025 kesäkuussa valkolehdokki selvityksen Summan alueella, jossa se kartoitti noin 97 ha alueelta kasvin esiintymiä. Selvityksessä Faunatica löysi alueelta yhteensä 219 valkolehdokin yksilöä. Faunatican mukaan selvityksessä havaittu valkolehdokki esiintymä on poikkeuksellisen suuri Kymenlaakson alueella. Tehdyt havainnot sijoituivat pääasiassa Ensontien lähetyville nykyisien palvelinkeskusten pohjoispuolelle.

Valtakunnallisesti valkolehdokki on luokiteltu elinvoimaiseksi ja se on lappia lukuun ottamatta Suomessa melko yleinen kasvilaji. Lajin uhanalaisuus luokitus ei ole muuttunut viime vuosikymmenillä (arvioinnit 2019, 2010 ja 2000). Laji ei myöskään ole erityisen vaativa elinympäristönsä osalta, kunhan ympäristössä on riittävästi valoa ja tilaa pölytykselle. Lupahakemuksen mukaisen palvelinkeskusalueen laajennuksen rakentamistoimenpiteet hävittävät yksittäisiä kasviyksilöitä sekä näiden kasvupaikkoja. Lupahakemuksessa esitetyllä siirtotoimenpiteellä saadaan kuitenkin suurin osa hankealueella tavatuista valkolehdokin yksilöistä siirrettyä lajille suotuisaan paikkaan. Siirron myötä hävitettävien yksilöiden määrät jäävät rajallisiksi suhteessa onnistuneessa siirrossa alueellisesti säilyviin yksilöihin. Siirtämällä rakentamisen alta valkolehdokin yksilöt niille suotuisaan ympäristöön, mahdollistetaan lajin pitkäaikainen selviytyminen myös paikallisesti. Lupahakemuksen mukaisilla toimenpiteillä ei arvioida olevan vaikutuksia valkolehdokin suotuisan suojelun tasoon valtakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisesti.

Koko palvelinkeskusalueen laajentaminen on tarkoitus toteuttaa vaiheittain ja kokonaisuudessaan rakentaminen alueella on arvioitu saatavan päätökseen vuonna 2035. Faunatican selvityksen perusteella palvelinkeskusalueen laajentamisen seuraavaksi rakennettaviksi suunnitellut rakennukset sijoittuvat Rambollin vuonna 2020 löytämän valkolehdokki esiintymän kohdalle sekä ainakin osittain Faunatican vuonna 2025 löytämien valkolehdokkiyksilöiden päälle. Palvelinkeskusalueen laajentamisen myöhemmissä vaiheissa iso osa

13.10.2025

vuonna 2025 havaituista valkolehdokki esiintymistä on tarpeen siirtää rakentamisen tieltä. Palvelinkeskusten 10 ja 11 suunnittelussa huomioidaan vuonna 2025 tavatut valkolehdokin yksilöt niin hyvin, kuin on teknistaloudellisesti mahdollista. Mahdollisimman moni lajin yksilö pyritään säilyttämään, mikäli muuttuvat olosuhteet edelleen mahdollistavat lajin selviytymisen hankealueella. Mikäli rakentamista selvityksessä havaittujen yksilöiden kohdalle ei voida välttää, tullaan näiden yksilöiden osalta esittämään siirtoa. Hakija esittää, että poikkeuslupa siirtää ja hävittää alueen valkolehdokkiesiintymiä määrätään olemaan voimassa 10 vuotta luvan lainvoimaiseksi tulemisesta.

Vuonna 2025 toteutetun selvityksen mukaisesti alueella on 219 valkolehdokin yksilöä, joista suurin osa on tarpeen siirtää. Kaikki vuoden 2025 selvityksessä tavatut lajin yksilöt eivät välttämättä kuki siirtovuonna ja voi myös olla mahdollista, että yksilöitä esiintyy aikaisempaa runsaammin. Tarkemmin siirrettävien yksilöiden määrä esitetään erillisessä siirtosuunnitelmassa. Valkolehdokit on tarkoitus siirtää erikseen valvovalla viranomaisella hyväksyttävään siirtosuunnitelman mukaisesti uuteen tai uusiin soveltuviin kohteisiin, kyseisien maanomistajien luvalla.

Tuika Finland Oy:n Haminan palvelinkeskukset käyttävät suurimmaksi osaksi puhtaista energialähteistä peräisin olevaa sähköä ja niiden hukkalämpöä on sovittu hyödynnettäväksi Haminan Energian kaukolämmöntuotannossa, mikä edistää valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista. Mainittujen seikkojen takia hankkeen toteuttaminen mahdollisimman nopeasti on yleisen edun mukaista. Hankkeella varmistetaan turvallinen ja energiatehokas tietojenkäsittelykapasiteetti yhteiskunnan kriittisille palveluille, joita tulevat hyödyntämään mm. valtio, kunnat, hyvinvointialueet ja rahoitussektori. Palveluille on välitön tarve. Hanke työllistää suuren määrän ihmisiä välittömästi ja välillisesti erittäin vaikeassa investointi- ja työllisyysympäristössä. Kokonaisuudessaan hankekokonaisuus toteuttaa sosiaalisia ja ympäristöllisiä kestävyyskriteereitä.

Hakija pyytää, että poikkeusluvan välitön täytäntöönpano sallitaan niin, että rakentaminen on mahdollista aloittaa talvella 2025–2026 maisematyöluvan ja siihen liittyvän aloittamisoikeuden myöntämisen jälkeen Savilahdenvuoren alueella. Rakentamisen optimaalinen aikataulutus kaikille rakentamisen vaiheille vähentää ja lyhentää häiriöjaksoja verrattuna tilanteeseen, jossa töitä joudutaan

13.10.2025

vaiheistamaan pidemmälle ajalle. Rakennuspaikan soveltuvuus rakentamiselle on ratkaistu lainvoimaisessa asemakaavassa.

Hakija hakee lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n mukaisesti poikkeuspäätöksen panemista täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, koska päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voi lykätä ja koska päätös on luonteeltaan sellainen, ettei sen täytäntöönpanoa voida lykätä. Poikkeusluvan välitön täytäntöönpano ei myöskään vaaranna LSL 69 §:n rauhoitussäännöksen toteutumista, sillä poikkeusluvan täytäntöönpano ei vaikuta valkolehdokin suotuisan suojelutason säilyttämiseen tai sen saavuttamiseen seudullisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti luonnonsuojelulain 83 §:n poikkeusluvan myöntämisedellytysten mukaisesti.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Oikeudelliset lähtökohdat

Valkolehdokki (*Platanthera bifolia*) on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 §:n perusteella koko maassa rauhoitettu kasvilaji.

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) voi myöntää luvan poiketa kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiseksi tai sen saavuttamiselle.

Ratkaisu

Kaakkois-Suomen ELY-keskus myöntää Tuike Finland Oy:lle luonnonsuojelulain 83 §:n nojalla luvan poiketa luonnonsuojelulain 74 §:n rauhoitussäännöksistä valkolehdokin osalta hakemuksen mukaisesti.

Lupa myönnetään seuraavin ehdoin:

- 1 Luvan nojalla saa hävittää kiinteistön 75-406-2-322 hakemuksessa esitellyltä Savilahdenvuoren alueelta sekä kiinteistön 75-406-57-7 Ensontien ympäristön siirtokohteilla mahdollisesti esiintyvät ja havaitsematta jääneet yksittäiset valkolehdokkiyksilöt.

13.10.2025

- 2 Luvan nojalla saa kaivaa kiinteistön 75-406-57-7 hakemuksessa esitetyiltä alueilta maasta ylös valkolehdokkiyksilöitä niiden siirtoistuttamista varten, kun siirtoistutussuunnitelma on laadittu ja Kaakkois-Suomen ELY-keskus (ennen 1.1.2026) tai Lupa- ja valvontavirasto (1.1.2026 jälkeen) on hyväksynyt suunnitelman.
- 3 Siirtoon saa ryhtyä, kun rakennussuunnitelma Ensontien varren palvelinkeskuksille (10 ja 11) on valmis, ja on mahdollista arvioida, minkä valkolehdokkiesiintymien säilyminen kasvupaikallaan ei ole toiminnan takia mahdollista. Kaikki siirtoajankohtana havaitut valkolehdokkiyksilöt pitää siirtää sieltä, missä ne muutoin häviäisivät rakentamisen myötä.
- 4 Siirto tulee toteuttaa kaivamalla valkolehdokit mahdollisimman laajoina ja juuriston kannalta riittävän syvinä maapaakkuina.
- 5 Siirtopaakkuja ei saa päästää kuivumaan siirron yhteydessä, ja istutus tulee toteuttaa mahdollisimman nopeasti ylös kaivamisen jälkeen.
- 6 Siirtoistutus tulee tehdä valkolehdokin kasvupaikaksi soveltuvalla alueella. Valkolehdokkien istutukseen tulee olla siirtoistutuksen kohdekiinteistön omistajan lupa.
- 7 Siirtoistutettavia valkolehdokkeja tulee kastella istutuksen yhteydessä ja tarpeen mukaan kuivan sään vallitessa myös myöhemmin saman ja siirtoistutusta seuraavan kasvukauden aikana.
- 8 Hakija vastaa siitä, että kaikki tämän luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 9 Luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa lupapäätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana (esimerkiksi mobiililaitteessa) ja näytettävä pyydettyäessä.
- 10 Hakijan tulee toimittaa selvitys tämä luvan käytöstä vuosittain luvan voimassaolovuosina 31.12. mennessä Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle (1.1.2026 lähtien Lupa- ja valvontavirastolle, viitteeksi KASELY/1312/2025). Selvityksestä tulee ilmetä tiedot kuluneena vuonna luvan nojalla siirretyistä valkolehdokkiyksilöistä ja siirron toteuttamisesta.
- 11 Hakijan tulee seurata siirrettyjen valkolehdokkien tilaa viiden vuoden ajan. Seurantakertoja tulee olla kolme, siirtoa seuraavana kasvukautena sekä tätä seuraavana kolmantena ja viidentenä kasvukautena siirrosta (siirtoa seuraavat 1., 3. ja 5. vuosi), ja raportit tulee toimittaa valvovalle viranomaiselle (Lupa- ja valvontavirastolle, viitteeksi KASELY/1312/2025) raportointivuosina 31.10. mennessä.

13.10.2025

12 Kaakkois-Suomen ELY-keskus voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja tai harjoittaa toimintaa, jota tämä lupa ei kata.

Luvan voimassaolo Lupa on voimassa Haminan kunnan alueella 13.10.2035 asti.

Päätöksen perustelut Valkolehdokki on arvioitu viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa (2019) elinvoimaiseksi (LC) lajiksi. Valkolehdokki on Suomen kolmanneksi yleisin kämmekkäkasvi ja yksi kolmesta Suomessa tavattavista lehdokkilajeista.

Lajin kanta Etelä-Suomessa on vahva ja valkolehdokkia esiintyy myös siirtokohteen lähialueilla. Haminan tunnetut esiintymät ovat kuitenkin pienialaisia ja yksilömäärät, hankealuetta lukuun ottamatta, vähäisiä. Tuntemattomia esiintymiä voi olla paljon, sillä kaikkia havaintoja ei välttämättä ilmoiteta Lajitietokeskukselle lajin yleisyydestä ja elinvoimaisuudesta johtuen. Harvalukuisen esiintymän hävittäminen Savilahdenvuorella ei vaikuta valkolehdokin suotuisan suojelutason säilyttämiseen tai sen saavuttamiseen. Vuonna 2025 sijainnista ei löytynyt yhtään yksilöä ja vuoden 2020 kartoituksissa kaksi. Yksilöluvut voivat vaihdella voimakkaasti vuodesta toiseen mutta nykyisen tiedon mukaan kyseessä on pienialainen esiintymä.

Valkolehdokin siirtoistutuksista ei ole kattavasti seurantatietoa. Kuitenkin tähänastinen kokemus lajin siirroista on ollut suurimmilta osin myönteinen. Valkolehdokin siirtoistutuksen onnistumiseen liittyy riskejä, mutta hyvin suunnitellulla siirtoistutuksella onnistumismahdollisuudet ovat kuitenkin varsin hyvät. ELY-keskus katsoo, että valkolehdokin suojelutaso ei heikkene vaan säilyy suotuisana etenkin, kun kasvustot siirtoistutetaan rakennusten tieltä lajille sopivaan paikkaan. Siirtolupa on perusteltu, sillä siirtoistutuksen toteutuminen edesauttaa paikallisen valkolehdokkikannan säilymistä nykyisellä tasolla, ja kyseisen kasvilajin siirroista saataisiin nykyistä enemmän tietoa hyödynnettäväksi lajin suojelutyössä. Luvan mukaisesta toiminnasta ei ole haittaa valkolehdokin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle valtakunnallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, ja näin ollen poikkeuslupa voidaan myöntää.

Luvan raportointivelvoitteet varmistavat siirrosta kertyvien tietojen säilymisen ja mahdollistavat tietojen hyödyntämisen tulevaisuudessa vastaavissa tilanteissa. Usean vuoden seurannalla on mahdollista erottaa lajin luonnollinen kannanvaihtelu siirron vaikutuksista. Lajille

13.10.2025

tyypillisesti valkolehdokki voi joinakin vuosina piillä havaitsemattomana maan uumenissa.

Hakemuksessa pyydettiin välittömästi ilman lainvoimaa voimaantulevaa päätöstä (Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019, 122 §:n 3. momentin nojalla). Päätöstä ei kuitenkaan voida panna täytäntöön ilman lainvoimaa, sillä vaikka hakemuksen mukaan hankkeella ajetaan myös yleistä etua, ei käytettävissä olevien tietojen perusteella täytäntöönpano ole niin kiireellinen, etteikö se voi odottaa lain mukaista menettelyä. Päätös ei myöskään ole luonteeltaan sellainen, että se edellyttäisi välitöntä täytäntöönpanoa.

Sovelletut oikeusohjeet Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 74 §, 83 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 §
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019), 122 §

LISÄTIETOJA Tietoja tästä päätöksestä antaa tarvittaessa Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa luonnonsuojeluasiantuntija Petra Pohjola puh. 0295029085, sähköposti petra.pohjola@ely-keskus.fi.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ALLEKIRJOITUKSET Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Petra Pohjola ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

LIITE Valitusosoitus

SUORITEMAKSU 316 €

Oikaisuvaatimus päätöksestä määrättyyn maksuun

13.10.2025

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamispäivästä.

JAKELU	Päätös	Hakijalle sähköisesti ilman saantitodistusta
	Tiedoksi	Haminan kaupunki

Tämä asiakirja KASELY/1312/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1312/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Pohjola Petra 13.10.2025 15:53

Hyväksyjä Perttola Pertti 13.10.2025 16:24